

Chlapci potřebují mužský vzor v tátovi a nemusí být zrovna hrdina akčního filmu. Matky by měly respekt dětí k otcům podporovat.

Proč už muži nejsou chlapy?

... a jak vychovávat syny

„Tady jsem ti, miláčku, zabil krávu, a teď jdu majznout souseda po palici, nějak po tobě kouká.“ To byste zírala, kdyby vám tohle manžel oznámil. Zároveň byste se ale cítila jako v dávném světě, kdy vztahy byly jednoduché. Muž i žena věděli, co se od nich čeká.

TEXT DAGMAR ŠKOLOUDOVÁ

Na jednom psychologickém semináři se lektor přítomných zeptal, kdo o sobě může s jistotou prohlásit, že je už dospělý muž nebo dospělá žena. Přihlásilo se 99 procent přítomných žen, ale jen 30 procent mužů! Proč? „Protože dívkám tělo jasně ukáže, že se už změnilo v ženu. Muži ale potřebují vnější potvrzení toho, že jsou dospělí. Někdy jasně označený přechod, kde končí chlapectví a začíná mužství,“ říká Pavel Michalik, lektor kurzů Přestaň být hodným klukem. Nic takového ale chlapci dneska nedostávají, i kdyby to byla jen ta problematická povinná vojna. Dostat v patnácti občanku, jako potvrzení mužství nestačí, a to zdaleka není jediná past, do které dnešní muži spadli.

Svaly a moc

„Před naším oknem opravují fasádu zedníci,“ vypravuje u kávy kamarádkám Kamila. „Připadají mi děsně přitažliví, jak se šikovně pohybují na ležení, používají kovové nářadí, mají silné ruce a jsou samý sval,“ usmívá se a je v duchu

nevěrná svému manželovi. Nemá důvod, její muž je spolehlivý, umí se postarat o jejich malé dítě, vařit i žehlit. Ve skutečnosti by ho Kamila nevyměnila, ale pořád se v ní ozývá dávná předkyně, která u muže hledala fyzickou sílu a zabezpečení. Jenže časy a lidé se mění, a někdy není jasné, jestli bohudík, nebo bohužel.

Pavel Michalik (42 let) proměny shrnuje takhle: „Pračlověčí muž lovil mamuty, udržoval bezpečí před útočníky, a když měl zájem o ženu, tak se jí zmocnil. Měl ve všem jasno a velké sebevědomí. Emoce, láska – nic takového neznal.“ Za pár století jsme se posunuli dál. „Další etapě můžeme říkat monarchistický muž. V jeho

životě bylo víc vážně a smyslnosti. Začal kalkulovat, zvažovat, co je správné, život přestal být jednoznačný. K obživě už nestačilo ulovit zvíře, bylo třeba navazovat vztahy s jinými lidmi, obchodovat, vymýšlet strategie, jak zajistit rodinu. Muž té doby chtěl ženu jako milenku, nestál o partnerku, která by rozhodovala. Chtěl tako-

3 RADY PRO NESPOKOJENÉHO MUŽE

MOŽNÁ MÁTE DOMA MUŽE, KTERÝ V SOBĚ I V ŽIVOTĚ TÁPE A NEVÍ CO DÁL. NENÁPADNĚ MU UKAŽTE TYHLE RADY:

1 Položte si otázku: „Jsem v tom, co dělám, šťastný, jsem ve svém místě v životě spokojený?“ A pokud ne, tak další otázku: „Co bych skutečně chtěl dělat, co je mým snem?“ Budte k sobě upřímní, i když mozek vymyslí mnoho rozumných důvodů, proč život změnit nemůžete. Můžete si o tom popovídat s kamarádem nebo ženou, kteří vám budou oporou. A začněte svůj život měnit. Začněte maličkostmi,

třeba místo deseti piv si dát jen dvě anebo místo koukání na televizi jít do parku. Důležitá je vůle a vytrvalost.

2 Napište si seznam svých přání. Je jedno, jak jsou velká anebo malá nebo reálná. Důležité je seznam mít na místě, kde se na ně každý den můžete podívat. A každý den se u těch přání zastavte a přečíst si je, nechat je působit na svou mysl. Postupně pak

vyberte jedno, dvě, která jsou nejsnáze realizovatelná, a pusťte se do nich.

3 Najděte si mužskou skupinu typu Mužský kruh, která se zabývá rituály hledání vize. Protože pokud žijete a nevíte proč, chybí vám smysl života, jste vyhořelí nebo jen pohodlně líní, tak potřebujete nastartovat vizi, za kterou půjdete. A to sami zvládnete jen obtížně.

vou, se kterou si může hrát a která bude poslouchat.“

Sopky před výbuchem

Po tomhle muži číslo 2 přišel třetí, moderní. „Potřeboval se prosadit, ukázat světu, že je tady. Myslel na výkon, na peníze. Jenže prý byl jednoduchý svět pralidů, takže nebylo jasné, jak výkonu dosáhnout, jestli intrikami, nebo rytířským přímým chováním. Muž nevěděl, jestli být žensky měkký, nebo mužsky tvrdý. Žena jako milenka už mu sice nestačí, ale se silnou ženou, jaká se mezitím vyvinula, žít neumí. Právě tenhle moderní muž právě teď přetrvává. Všechny tyhle

nejasnosti mu přinášejí zmatenost,“ popisuje lektor Michalík.

Kdy se to všechno stalo?

Nenápadně a postupně, od průmyslové revoluce. V té době se muži začali kvůli obživě vzdalovat od rodin, ztráceli kontakt s dětmi i ženami. Dokázali rodinu uživit, ale za cenu toho, že se od ní odloučili. Ženy pak zase kvůli tomu musely doma přebírat i jejich roli a skončit s postavením hospodynky. „Ženy dnes vedle sebe chtějí zralejší a mužnější muže, jenže muži emancipací neprošli. Zatím jenom zjistili, že to, jak se chovali jejich tátové, nestačí. Tak zkusili

být více hodní, více se přizpůsobit ženám, které jsou najednou těmi silnějšími. Jenže tohle taky nefunguje! A tak se hodní kluci poschovávali v práci nebo v hospodách, navenek jsou neuvěřitelně korektní, ale uvnitř jako sopka před výbuchem.“

Nejsme už květinčky

Změnu u žen, která vyvolává mužské nejistoty, potvrzuje i Martin Pecka, od dětství člen a pak vedoucí skautského oddílu: „Ženy už neplní tisíciletou úlohu obdivované květiny a hradu, který se otevírá až po dobývání. Cítí se méněcenné a z důvodu, kterému

nerozumím, si potřebují dokazovat něco, co od nich nikdo nežadá. Já bych řekl, že muži byli vždycky stejní, někteří věční pubertáci, někteří pasivní, ale vždycky se jako praví muži dokázali chovat, když se to od nich očekávalo a žádalo. Jenže dneska to po nich nikdo nechce. Muži se nedvoří, protože to ženy nežadají. Muži se nesnaží ženy zajistit, protože se ženy umí zajistit samy. Promiňte, že to bude znít hrubě, ale ženy se mužům dneska ani nesnaží zalíbit, aby je obdivovali, vždyť ony se dost obdivované květiny a hradu, který se otevírá až po dobývání. Cítí se méněcenné a z důvodu, kterému

Jak vychovávat kluky

POKUD CHCETE, ABY SE V DOSPĚLOSTI CÍTIL A CHOVAL JAKO SPRÁVNÝ MUŽ, ZAČNĚTE NA TOM PRACOVAT OD JEHO DĚTSTVÍ.

1 Domluvte se s rodinami přátel a udělejte jednou začas mužský víkend. Tátové s dospívajícími syny se sejdou a můžou si povídat o mužích, jejich životě, roli, o vztazích a také připravit přechodové rituály (návod najdete v knize *Co dělá z chlapců muže* od Breta Stephenson).

2 Je dobré, aby nešlo jen o víkend tátů se synem, protože v pubertě je v tomhle vztahu někdy hodně napětí. Je lepší, když tam budou nestranní muži. K těm možná někdy v budoucnu kluk zajde s nějakým problémem spíš než ke svému otci.

3 Můžete se zúčastnit projektu *Stáň se sám sebou* (www.stansesamsebou.cz). Ten je zaměřený na vědomé dospívání a pomáhá dětem naučit se jednat se svými emocemi, strachy a nejistotami a zodpovědně přistupovat ke svému životu, i když v něm třeba jasno nemají.

4 Dejte klukům šanci najít mužskou společnost s dobrými vzory. Je to důležité zvláště ve chvíli, kdy jejich vlastní táta nebo děda nefunguje. Dobrou alternativou je skautský, pionýrský, amatérský sportovní nebo jiný zájmový oddíl. Důležité je, aby tam byla jasná hierarchie vůdce, pomocníků a řadových členů.

Pozor na to, co říkáte Pavel Michalík

Máma je dětem vzorem. Takže když třeba říká o mužích, ať už je to manžel nebo kolegové, že jsou slabší, tak si to její syn zapamatuje. Zafixuje si, že muži za nic nestojí, a tudíž za nic nestojí ani on. Jindy zase matka nebo učitelka říká, že mužská síla je nebezpečná, a pak se kluci bojí sílu používat a jako muži se chovat. Důležité je také, jak se máma chová k otci kluka. Pokud s respektem, i syn bude vědět, že si respekt zaslouží.

Máma musí taky rozumně regulovat bitky. Kluk potřebuje objevit svoji sílu a naučit se s ní zacházet. Je mi smutno, když vidím maminky nebo babičky říkat pětiletému klukovi nelížej, nekřič, nebouchej do stromu, neumaž se, neper se. Chlapec potřebuje energii, kterou v sobě má, ventilovat, prozkoumat svou

sílu a agresivitu. Dospělý musí jen dbát o to, aby si kluci neublížili, a vnášet do soubojů morálku. Tedy neublížovat slabším, nebojovat v přesile, nést zodpovědnost za rozbité okno. Měl by to být ale také dospělý muž, táta, děda, strýc, který s dítětem bude zápasit, prozkoumávat hranice jeho síly a ukazovat, jak s nimi nakládat. Když budete pozorně své kluky poslouchat, můžete zaslechnout, jak tátovi říkají: pojď se se mnou prát. Na vás jako mámě pak už je ošetřit případná zranění.

Nejtěžší pro mámu syna je ale dokázat ho opustit. Odpoutat se od něj a nechat ho žít svůj život. Jenže pokud to neudělá, tak syn bude mamánek ještě v pětáctičce a bude pro něj těžké najít si partnerku. Máma si tedy musí najít jiný smysl života než děti. Být sice k dispozici, když ji budou potřebovat, ale nevyžadovat neustálý kontakt. Pozor, abyste nezačala s citovým vydíráním!

Kluk potřebuje tátu Martin Pecka

Maminky by měly synům dopřát otce jako vzor, se kterým se můžou identifikovat. Potom bude táta synům celoživotním partnerem radou, životním postojem i slovy. Pro syna může žena udělat to, že bude k jeho otci vzhlížet, ale ten ji zase musí bezvýhradně milovat.

zájem. Není pak divu, že ti jen lenivě přihlížejí a nechají se vést, jsou jako pohodlní trubci.“

No jo, to je pěkné, že to víme, ale v tom případě máme začarovaný kruh. Když nás muži neuživí, musíme se žít sami, no ne? To bychom i s dětmi umřely hladu, kdybychom to nechaly na nich, říkáte si třeba... A když na nich není co obdivovat, proč se máme přetvařovat? „Ženy mohou působit na své muže, aby jim vytvořily prostor ke změně, aby je k ní třeba i dotlačily,“ soudí Pavel Michalík. Muži přitom mají úkol vydat se zase do světa, pro změnu ale svého vnitřního. „Musí se přestat schovávat v bezpečném teplíčku a utkat se s démony svých strachů a zranění. Potom budou muži.“

Místo tátů fantasy

Jeden problém ale vyvolává další. Jak se mají začít chovat jako muži dnešní malí kluci, když netuší, jak to má vypadat? Tátu doma moc nevidí, nejen v rozvedených rodinách. Věděla jste, že dnes tráví průměrný muž se svými dětmi pětkrát méně času než před průmyslovou revolucí? Tátové tráví velkou část dne v práci, o víkendech jdou na fotbal, nebo jsou sice tělem doma, ale myslí v práci. Ve škole kluk o kantora zapadne výjimečně. „Chybějí i společenské vzory, proto se nahrazují náhradními. Nebývá to skutečný muž, který dokázal to a to, ale smyšlená postava třeba z fantasy příběhů, které nemluví o realitě. A když už dojde na realitu, je vzorem hokejista nebo fotbalista,“ dodává Martin Pecka.

Někdy sice kluci kolem sebe muže mají, ale jako vzory jim nestačí. „Někdy jsou to muži, kteří sami vzory neměli, neprošli přechodem z chlapectví do mužství a jsou sami pubertáky,“ říká Pavel Michalík. Civilizace, kterým říkáme primitivní, mají pro přerod chlapce v muže rituály, zvané přechodové. Případají nám kruté, jde třeba o přežití o samotě v lese nebo bolestivé tetování. Jenže ony mají svůj význam, dávají znamení: teď jsi zvládl své strachy, teď jsi chlap. Možná vám jako ženě přijde, že je to zbytečné trýznění. Kluci ale něco takového asi potřebují.

„Přechodové rituály západní společnost označila za nežádoucí, protože se v nich dospívající vystavují riziku zranění i smrti. Jenže to byly kontrolované procesy. Místo toho dneska máme pubertáky zdrojované v autech na dálnici, válčící proti sobě na fotbalovém hřišti s policií na střeších vybydlených domů. Puberták má totiž potřebu dotknout se smrti, potřebuje otestovat své hranice a má touhu měnit svět, protože tím určuje, kdo je on sám,“ vysvětluje lektor. „Přechodový rituál není jen skok na liáně ze stromu, ale proces, ve kterém se mladému muži ukazuje, jak žít jako dospělý, rozumět ženám, převzít zodpovědnost, zacházet se sexualitou. Po něm je dospělý a okolí včetně rodičů se k němu podle toho chová.“

Spousta mužů nic takového za sebou ale nemá, a tak se chovají jako kluci. Pořád si pubertálně dokazují, že jsou lepší než ostatní, protože mají tu a tu pozici, tolik a tolik peněz, rychlejší auto. Čtější tím dávají najevo: podívej, já už jsem velký chlap.

Jak se stát mužem

Co by tedy měl udělat muž, aby byl dospělý? „Místo objevení Ameriky vně je potřeba, aby muž našel svou Atlantidu uvnitř sebe,“ radí Pavel Michalík. „Místo boje s draky musí přijmout své strachy, místo lovení mamuta si najít svou vizi, svůj cíl. To jsou kroky, ke kterým potřebuje odvahu i pokoru,

Civilizace, kterým říkáme primitivní, mají pro přerod chlapce v muže rituály, kterými zvládnou strach. Zdají se nám drsné, ale mají svůj význam.

a jsou bolestivé. Právě proto, že díky našim rodičům a prarodičům neřešíme přežití a máme všeho nadbytek, je pro muže výzva posunout se uvnitř sebe. Muž si musí uvědomit, kam jde. A teprve potom, s kým tam jde, tedy s jakou ženou. Pokud

JAK SI PŘEDSTAVUJETE MUŽE 21. STOLETÍ ZEPTALI JSME SE MUŽE A ŽENY

Libor Dvořáček, estetický chirurg

Úkolem ideálního muže současnosti je nejspíš vydělat dostatek peněz a vynikat v nějaké činnosti. Měl by být pro své blízké hrdinou s odvahou, silou a vlídným a hřejivým srdcem. Muž by měl obstát především sám před sebou, měl by být hrdý na to, co dělá, a přesvědčený, že to dělá dobře. Vzor a opora pro své blízké, čestný a spravedlivý. Dnešní muž musí mít i něco, čím dokáže ventilovat napětí. Pro mě je to sport v přírodě, při kterém je čas na přemýšlení a uvolnění těžkých myšlenek.

Lucie Hronková, dentální hygienistka

V mých představách by muž měl mít smysl pro humor, měl by být chytrý, společenský, gentleman, pozorný, spolehlivý, aktivní, alespoň trochu sportovním tělem, dobrý mileneček, dobrý otec, schopný se postarat o rodinu i po materiální stránce, občas by mi mohl přinést kyticí růží nebo šperk.

Většina těchto schopností a vlastností ale bohužel dnešním mužům chybí. Chyba je už ve výchově, máme u svých synů co dohánět.

se pořadí zamění, bývá výsledkem, že muž o svou vizi přijde, obětuje ji vztahu, který to ale zničí. Protože žena stejně nestojí o muže, který se jí ve všem při-

dal práci dalším lidem. V prvním případě si jen pubertálně dokazují: podívej tati, mami, co jsem dokázal. V druhém případě budují něco, co má větší význam než jen zisk. Někdo, co mě jako muže přesahuje.“

Ideálně by se muži měli dostat ze své vývojové „trojky“ ke stupni čtyři. Měli by vědět, že má smysl dělat věci nejen pro sebe, ale i pro ostatní, že má smysl starat se o okolí, ve kterém žijeme. „A chápat ženu jako rovnocennou partnerku, která může být vášnivou milenkou, schopnou matkou i realizátorkou vlastních projektů,“ uvažuje Pavel Michalík. Martin Pecka dodává: „Bude-li muž cítit, že má pravé místo v životě, doma v rodině, v manželství, v práci, bude spokojený. Když bude umět být pokorný a pravdivý, pak může být pevný a silný a překonávat obtížné životy.“ ■

způsobí. Ale zase pozor, mnoho vztahů skončilo i naopak, tedy na tom, že muž pracuje a na rodinu zapomene. Důležité je mít jasno i v tom, proč svůj cíl naplňují. Jestli mám firmu jenom kvůli penězům, nebo také abych vyráběl smysluplné výrobky nebo